C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-846/23 Judecătoria Edineț sediul Briceni
1-22170448-03-21rji-13072023 Judecător A.Andronache

D E C I Z I E
În numele Legii
02 octombrie 2023

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,
având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Ghenadie Liulca
Judecători Oleg Moraru, Viorel Pușcaș
Cu participarea:
Avocatului Natalia Uncu
Reprezentantului Penitenciarului nr.2 Lipcani Tatiana Caraion

a judecat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol, împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 26.05.2023, prin care a fost admisă plângerea înaintată de condamnatul **Strîmbalovschi Vasile** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de materialele prezentate instanței, părerile participanților la proces, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

C O N S T A T Ă:

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 26.05.2023, a fost admisă plângerea înaintată de către condamnatul Strîmbalovschi Vasile, împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, fiind constatat faptul, că Strîmbalovschi Vasile a fost deținut în perioada 23.03.2022 – 08.11.2022, în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total o perioadă de 230 (două sute treizeci) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art.473^4 alin.(4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Strîmbalovschi Vasile, cu 46 (patruzeci și șase) zile, pentru 230 (două sute treizeci) zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în Penitenciarul nr.11 Bălți, cu calculare a 2 (două) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Strîmbalovschi Vasile, născut la *****, prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 07 februarie 2023 cu închisoare pe un termen de 06 (șase) ani 06 (șase) luni, în conformitate cu art.84 alin. (4) CP, s-a redus cu 46 (patruzeci și șase) zile.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs, directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol, solicitând casarea încheierii ca fiind neîntemeiată deoarece instanța de judecată nu a examinat situaţia individuală a condamnatului Strîmbalovschi Vasile.

Indică, că în Raportul de evaluare a condiţiilor de detenţie, prezentat în cadrul şedinţei de judecată, au fost prezentate probe, inclusiv şi fototabele, care cu certitudine dovedesc, că condamnatului Strîmbalovschi Vasile i-au fost acordate condiţii minime necesare de detenţie.

Standartele CPT prevăd norma de spaţiu de locuit pentru per prizonier într-o celula cu mai multe ocupaţii 4 m^2, însă CPT nu susţine în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standartelor poate fi considerată , în sine, ca fiind tratare inumană şi degradantă a deţinutului, atâta timp cât se pot găsi şi alţi factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deţinuţii sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activităţi).

Specifică, că la examinarea plângerii adresate de Strîmbalovschi Vasile, judecătorul de instrucţie nu a luat în considerare, că condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr.11 Bălţi în ultimele 2 ani s-au îmbunătăţit esenţial.

Administraţia Penitenciarului nr.11 Bălţi a depus eforturi mari pentru îndeplinirea recomandărilor CPT, ce ţin de condiţiile materiale de detenţie. Totodată, numărul deţinuţilor în Penitenciarul nr.11 Băţi s-a micşorat esenţial.

Menţionează, că potrivit raportului Consiliului Pentru Prevenirea Torturii din 07 iulie 2020, publicat pe pagina web a Comitetului (www.cpt.coe.int), urmare a vizitei inopinante privind monitorizarea condiţiilor de detenţie şi respectarea drepturilor persoanelor deţinute, împotriva torturii şi altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante, s-a constatat ameliorarea condiţiilor materiale de deţinere în instituţia Penitenciarului nr.11 Bălţi. Ba mai mult, Consiliul şi Ombudsmanul, au specificat şi faptul că, abuzuri sau comportament neconform din partea personalului, nu a fost enunţat, fiind menţionat şi efortul administraţiei de a soluţiona problemele logistice şi de a ameliora condiţiile de detenţie.

Consideră, că judecătorul de instrucţie a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt şi de drept, în lipsa unei analizei complete, în ansamblu şi sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucţie.

Reprezentantul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Caraion Tatiana, a pledat pentru admiterea recursului declarat de administrația instituției penitenciare pe care o

reprezintă, casarea încheierii contestate și pronunțarea unei noi soluții potrivit solicitărilor din recurs.

Condamnatul Strîmbalovschi Vasile și apărătorul acestuia, avocatul Natalia Uncu, au pledat pentru respingerea recursului declarat de administrația penitenciarului.

Verificând argumentele recursului în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, ținând cont de opinia părților, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că recursul urmează a fi respins ca nefondat, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat.*

În argumentarea soluției emise la caz, Colegiul menționează, că judecătorul de instrucție judecând plângerea înaintată de condamnatul Strîmbalovschi Vasile împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, a respectat normele procesuale, a verificat complet, obiectiv, suficient și în ansamblu împrejurările cazului, cât și argumentele formulate în plângere prin prisma raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare, prin prisma Statutului Executării pedepsei de către condamnați aprobat prin HG nr.583 din 26.05.2006, prin prisma Raportului Consiliului pentru Prevenirea Torturii, și prin prisma practicii constante CtEDO, corect ajungând la concluzia privind admiterea acestei plângeri.

Astfel, Colegiul penal conclude, că judecătorul de instrucție corect, în baza circumstanțelor analizate, a constatat deținerea lui Strîmbalovschi Vasile în condiţii contrare prevederilor art.3 CEDO în Penitenciarul nr.11 Bălți în calitate de condamnat în perioada 23.03.2022 – 08.11.2022.

Potrivit plângerii înaintate, Strîmbalovschi Vasile invocă deținerea sa în Penitenciarul nr.11 Bălți în condiții precare și anume, nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m2; lipsa sistemului de ventilare; iluminarea celulelor insuficientă; celule populate cu diferite insecte; condițiile de a face baia precare; lipsa locului pentru spălarea și uscare hainelor.

Potrivit raportului prezentat de către administrația instituțiilor penitenciare, condamnatul Strîmbalovschi Vasile în perioada 23.03.2022 – 08.11.2022 s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în perioada de referință, a fost cazat în următoarele celule: 1) în perioada 23.03.2022 - 08.04.2022, celula nr. 34, cu suprafața totală de 15,62 m2, unde blocul sanitar constituie 1,38 m2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 2 și 5 persoane; 2) în perioada 08.04.2022 - 18.07.2022, celula nr. 18, cu suprafața totală de 27,73 m2, unde blocul sanitar constituie 1,42 m2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 9 și 13 persoane; 3) în perioada 18.07.2022 - 08.11.2022, celula nr. 12, cu

suprafața totală de 27,57 m2, unde blocul sanitar constituie 2,35 m2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 4 și 8 persoane.

Se indică în raportul că, celule corespund condițiilor de detenție și sunt amenajate conform prevederilor anexei nr. 22 - 23 a Statutului executării pedepsei de către condamnați (SEPC), ce prevede lista obiectelor cu inventar din dotare a celulelor blocul de regim; iluminarea de zi este asigurată natural prin geamuri și artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri. Celule sunt dotate cu prize, cu aparate e protecție pentru limitarea sarcinii conectate, instalate în afara încăperilor date. Aerisirea este asigurată natural și artificial prin: geamuri utilate cu deschiderea în două părți și oberliht; ușile care sunt dotate cu vizor și vizeta. Apă potabilă este asigurată în permanență de Î.M. „Regia Apa-canal Bălți", accesul la care este de 24 ore, iar în fiecare celulă persist lavoar cu robinet. Potrivit prevederilor pct. 466 din SEPC celule sunt conectate la sistem de canalizare și încălzirea sezonieră asigurată de S.A. „CET- Nord", mun. Bălți, și în perioada toamna-iarna temperatura aerului în spațiile de locuit nu este mai mică de 180C. Celulele de locuit sunt amenajate cu vas pentru closet de pardoseală şi lavoar, care este despărți de restul celulei. Totodată, conform art.242^1 pct. 5), 12) Cod de executare, efectuarea, menținerea și respectarea curățeniei în încăperile de detenție este o obligație imperativă a deținutului, care se deține în aceasta încăpere. Referitor la starea sanitar - igienică se indică că, anual este încheiat contract de prestare a serviciilor de deratizare și dezinsecție cu agenții economici de profil, care prestează serviciile respective periodic la necesitate. Deținutul Strîmbalovschi Vasile a fost asigurat cu toate produse de igienă necesară: săpun de toaletă, săpun de rufe, hârtie igienică, aparat de ras, periuța și păstra de dinți, care sunt repartizate conform anexei nr. 7 aprobată prin Hotărîri Guvernului nr. 609 din anul 2006. Spălarea lingeriei de pat se face săptămânal, conform registrului şi graficului stabilit în spălătoria penitenciarului, spălătoarea fiind dotată cu 3 mașini de spălat cu diferită greutate și cu centrifugă pentru uscarea hainelor, iar la cerința deținuților hainele spălate sunt puse la uscat în locul special amenajat pentru uscarea. Deținuți au acces la baie, care se petrece nu mai puțin de o dată pe săptămână conform graficului stabilit, la temperatura admisibile și în strictă conformitate cu prevederile SEPC.

Consideră administrația penitenciarului că, condamnatului Strîmbalovschi Vasile i-a fost acordat minimul de detenție pentru executarea pedepsei, iar instanța de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție urmează să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor de detenție generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

Privitor la spațiul de detenție acordat condamnatului Strîmbalovschi Vasile, potrivit calculelor efectuate, se constată, că condamnatul a fost deținut în condiții unde nu se respectă norma spațiului locativ per persoană de 4 m2.

Colegiul penal consideră oportun de a se referi la practica CtEDO expusă în cauzele Kantyrev împotriva Rusiei, Kadikis împotriva Letoniei şi Melnik împotriva Ucrainei, unde Curtea a reiterat, că atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art.3 din Convenţie. În general, este vorba despre cazurile în care spațiul personal acordat unui reclamant este mai mic de 3 m². Este de menționat, că reducerile spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m2 în cazul lui Strîmbalovschi Vasile, nu au fost scurte, ocazionale şi minore, or, la caz s-a constatat că ultimul a fost deținut în condiții precare o perioadă de 230 zile – perioadă care nu poate fi apreciată scurtă.

Circumstanțele menționate dau temei de a admite pretențiile condamnatului și de a considera că spațiul de detenție care îi revenea contravine celui prevăzut și garantat prin Statutul executării pedepsei de către condamnați aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.583 din 26.05.2006, care indică că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

Apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate, în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, precum și prin prisma concluziilor membrilor CpPT expuse în Raportul privind vizita în penitenciarele RM, (la caz în special fiind analizate concluziile privitor la Penitenciarul nr.11 Bălți) instanța just a stabilit, că pe parcursul perioadei 23.03.2022 – 08.11.2022 Strîmbalovschi Vasile a fost plasat în cadrul Penitenciarului nr.11 Bălți în condiții precare, contrare prevederilor art.3 CEDO.

Analizând minuțios textul raportului cu privire la evaluarea condițiilor de detenție ale deținutului Strîmbalovschi Vasile, prezentat de către administrația Penitenciarului nr.2 Lipcani în prima instanță, precum analizând și argumentele recursului, Colegiul penal nu a regăsit expunerea argumentelor temeinice ce ar diminua credibilitatea pretențiilor invocate de condamnat.

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și judecătorul de instrucție consideră, că dificultățile cu care s-a confruntat Strîmbalovschi Vasile, pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.11 Bălți, în perioada vizată au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise.

În acest sens, Colegiul susține poziția judecătorului de instrucție, care justificat a notat, că sarcina probațiunii îi revine autorității, în custodia căruia se

află sau s-a aflat persoana, la caz recurentul nu a probat că pe perioada detenției și executării pedepsei în Penitenciarul nr.11 Bălți condamnatul nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, și că i-a fost acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, care de alt fel se rezumă nu doar la respectarea spațiului de detenție prevăzut de lege.

Colegiul penal reține, că nerespectarea spațiului de detenție – nu mai mic de 4 m2, denotă lezarea drepturilor deținutului Strîmbalovschi Vasile la condițiile de detenție, garantate de art.3 CEDO, pentru care judecătorul de instrucție just a aplicat formula de calcul stipulată de legislator în textul art.473^4 alin.(4) CPP, care în opinia Colegiului este un echitabilă. În acest sens judecătorul de instrucție și-a motivat eficient soluția luată, reducerea fiind una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre suferințele cauzate și reducerea instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Ținând cont de cele menționate, instanța de recurs concluzionează, că cerințele invocate de recurent sunt neîntemeiate, careva temei de casare a încheierii nu s-au stabilit, fiind condiționată respingerea recursului și menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

Conducându-se de art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol, împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 26.05.2023, prin care a fost admisă plângerea înaintată de condamnatul **Strîmbalovschi Vasile** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, se respinge ca nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii în cauză.

Prezenta decizie este irevocabilă.

Preşedinte de şedinţă: Judecător: Judecător: